

FOSSILFRIA OCH BILFRIA STÄDER - UTOPI ELLER FRAMTID?

2018-05-29

Av: WWF – One Planet City Challenge

Ren luft är det som människor rankar högst för hälsa och välbefinnande i sin stad, enligt en färsk global undersökning gjord på uppdrag av WWF. I Sverige är problemen mindre än i många andra länder. Globalt har ren luft blivit en knapp resurs. Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) orsakas 1 av 9 dödsfall av luftföroreningar, och 92% av världens befolkning bor på platser där luftkvalitetsnivåerna överstiger WHO-gränserna. Luftföroreningar dödar fler människor än krig. Människors liv och hälsa äventyras med stort lidande och stora samhällskostnader.

Luftföroreningar utomhus är värst i våra städer och främst orsakade av förbränningen av fossila bränslen. Fossila bränslen bidrar också till klimatförändringarna, vilka i sin tur ger katastrofala konsekvenser med förhöjda havsnivåer, översvämningar, stormar och extrema temperaturer – effekter som hela tiden accelererar och hotar samhällsutvecklingen.

En omställning mot fossilfritt, som exempelvis fler elbilar och cyklar, solpaneler på alla tillgängliga tak, investeringar i vindkraft och fossilfri kollektivtrafik, är inte bara en nyckel till att begränsa klimatförändringarna, de ger även en oerhört positiv bieffekt; bättre hälsa genom renare luft.

Stort stöd i WWFs undersökning

Eftersom städerna orsakar över 70 procent av de globala koldioxidutsläppen är en snabb omställning i just städerna en förutsättning om vi ska ha en chans att uppnå Parisavtalet och hålla uppvärmningen till 1,5 grader. Enligt [WWFs undersökning](#) anser 90 procent att det är viktigt att bo i en hållbar stad. Och glädjande nog visar undersökningen att medborgarna vill prioritera omställningen till ett fossilfritt samhälle. Ökade investeringar i förnybar energi hamnar i topp i Sverige och USA, och fossilfri kollektivtrafik ligger i topp i Indien och Mexiko, för vad ens stad bör satsa på de kommande fyra åren. Om städer och beslutsfattare tar sitt demokratiska ansvar på allvar, har vi en enorm möjlighet att få hälsosammare städer – och samtidigt bekämpa klimatförändringarna.

Går det att ersätta de mest koldioxidintensiva och smutsiga källorna som exempelvis kol och diesel, med fossilfria alternativ? Självklart! Andelen förnybar energi ökar snabbt över hela världen och prisnivåerna väntas inom några år ligga inom eller under prisspannet för fossil energi globalt. Nu behöver vi släppa taget om gamla maktstrukturer och ställa om till fossilfritt. Beslutsfattare på alla nivåer måste ta sitt ansvar för att snabbt styra mot ett samhälle som drivs av effektiv, förnybar energi, producerad på ett hållbart sätt utan konsekvenser för människors hälsa eller biologisk mångfald. Insikten att vi ska ner till netto-noll utsläpp globalt inom några decennier måste landa hos makthavarna. Nu!

Ny urban mobilitetsstandard behövs

Ett steg i den riktningen är att skyndsamt satsa på [hållbara mobilitetssystem](#). Är vi redo att ta itu med vårt bilberoende? Långsiktigt måste vi det. Transporter står för nästan en fjärdedel av de globala utsläppen av växthusgaser, och i Sverige är siffran nästan en tredjedel. Elektrifiering av fordonsflottan är viktig, men på sikt behöver vi också minska vårt bilberoende och hitta mer energieffektiva sätt att transportera oss. Här går utvecklingen just nu åt fel håll då svenskarna

kör alltfler mil i sina bilar.

Städer bär på fantastiska möjligheter att investera i innovativ stadsutveckling och hitta smarta mobilitetslösningar. Vi behöver en ny urban mobilitetsstandard, där stadsrummen delas upp rättvisare. Energieffektiva transportslag som cykel, gång och kollektivtrafik måste prioriteras. Bilar och parkeringsplatserna tar idag oproportionerligt mycket plats och prioritet i takt med att marken i städerna blir allt värdefullare. Många städer runt om i världen arbetar därför med att öka gång- och cykelstråk och minska antalet parkeringsplatser. En sådan planering av städer med människan i fokus ger klimat fördelar och minskar luftföroreningarna samtidigt – för att inte tala om möjligheten till mer aktiva och friskare medborgare. *Därför föreslår WWF exempelvis en mobilitetsnorm istället för en parkeringsnorm så att vi inte låser oss vid biltrafik som enda lösning när det byggs nytt. Trängselskatt kan öka intäkterna till cykel- och kollektivtrafik för en smidigare övergång till andra transportslag.*

One Planet Cities

WWF stöder utvecklingen av [One Planet Cities](#) runt om i världen; städer som ger invånarna hög livskvalitet, men ändå håller sig inom ramen för vår planets ekologiska begränsningar. Med tanke på att vi globalt förbrukar resurser motsvarande 1,6 planeter – och där svenskarnas konsumtionsmönster skulle kräva över 4 planeter om de skalades upp globalt – återstår mycket att göra. Men det är positivt att vår undersökning visar att det finns ett stort stöd från medborgarna att skapa lösningar för en klimatsäker och hållbar framtid i världens städer.

Nu är det upp till våra ledare att lyssna på sina medborgare och agera. Prioritera omställningen till klimatsäkra och fossilfria städer. Då har vi en ärlig chans att leva inom ramen för en levande planet och få en framtid med friskare människor och begränsade klimatförändringar. Läs mer om WWFs hållbara städer arbete i [Sverige](#) och [internationellt](#).

Denna text baseras på en debattartikel från Världsnaturfonden WWF.